

Transitie via 'Energiedialoog'

De energietransitie naar een koolstofarme energievoorziening is met het SER Energieakkoord uit 2013 in gang gezet. Afspraken hieruit lopen tot 2023. Het Energierapport kijkt verder, tot 2050, en plaatst te nemen maatregelen in Europees verband. Birgitta Westgren, directeur Energiemarkt & Innovatie bij het ministerie van Economische Zaken: "De energietransitie gaat iedereen aan, dus nodigen we bedrijven, organisaties en burgers uit om in de Energiedialoog te bespreken hoe we deze ambitie kunnen realiseren."

Hoe verhoudt dit Energierapport zich tot het Energieakkoord?

"De doelen uit het Energieakkoord vormen een eerste stap in de energietransitie tot 2023. Het Energierapport 2016 beschrijft de kabinetsvisie na deze periode. Europese klimaat- en energiedoelen zijn hierbij leidend. Het kabinet houdt vast aan de afspraak dat de CO₂-uitstoot in 2030 met 40% en in 2050 met 80-95% moet zijn teruggedrongen op Europees niveau [zie figuur]."

Hoe wil het kabinet dit bereiken?

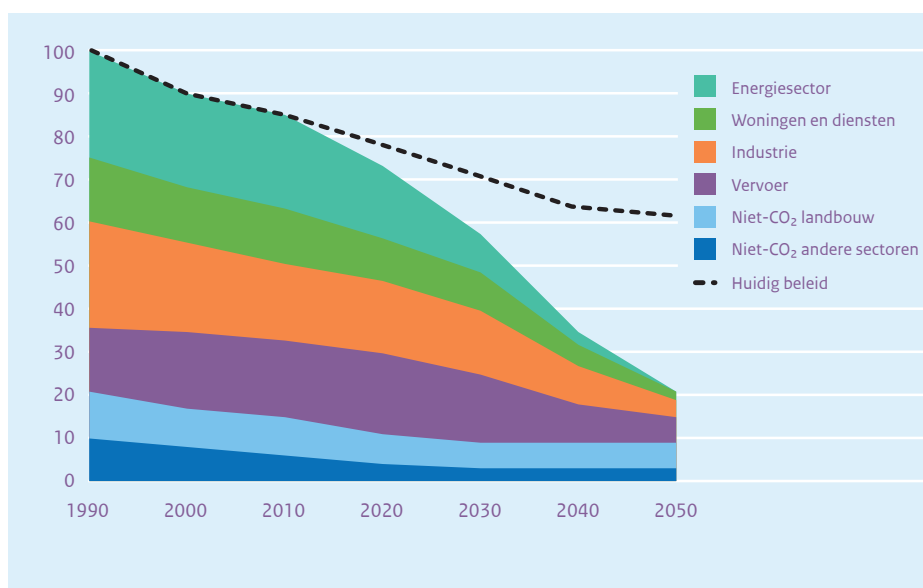
"De weg naar een CO₂-arme energievoorziening is met de afspraken uit het Energieakkoord definitief ingeslagen. Voor de verdere transitie richting 2050 zijn alle nu bekende CO₂-arme energiebronnen en technologieën nodig. Met name energiebesparing, duurzame warmte, biomassa, schone elektriciteitsproductie, afvang en opvang van CO₂ (CCS) zullen de komende jaren een belangrijke rol spelen in de energietransitie. In de transitie

passen geen nieuwe kolencentrales. Fossiele brandstoffen, waarvan gas de minst vervuulende is, zullen de komende jaren wel nog een belangrijke rol blijven spelen."

"In het Energierapport wordt per functionaliteit (ruimteverwarming, proceswarmte, mobiliteit en kracht en licht) de richting aangegeven die nodig is om tot een CO₂-arme energiehuishouding te komen. In dialoog met burgers, bedrijven, kennisinstellingen, andere overheden en maatschappelijke organisaties worden de beschreven richtingen nu getoetst en verder uitgewerkt. Daarbij staat voor alle functionaliteiten vast dat de komende tijd krachtig moet worden ingezet op innovatie. Dit is niet alleen cruciaal om het doel van een koolstofarme energievoorziening in 2050 te bereiken, maar biedt ook kansen om het verdienvermogen van de economie te versterken en de kosten van hernieuwbare energie omlaag te brengen."

Hoe past dit in de Europese afspraken?

"Europa maakt onderscheid tussen emissies die wel of niet onder het CO₂-emissiehandelsstelsel vallen ('ETS' of 'niet-ETS'). Voor de 'ETS'-emissies geldt een Europees emissieplafond. Voor de emissies die buiten het ETS vallen worden in Europees verband nationale doelen afgesproken. Naar verwachting worden deze dit jaar voor 2030 vastgesteld. Naast de afspraken voor CO₂-reductie geldt op Europees niveau een bindend doel voor

Reductiepad naar een reductie van de EU-uitstoot van broeikasgassen met 80% in 2050 ten opzichte van 1990 (stand 2011)
Bron: Europese Commissie, 2011, Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050

27% hernieuwbare energie en een indicatief doel voor tenminste 27% energiebesparing in 2030. Nederland stelt, evenals alle andere lidstaten, uiterlijk eind 2019 een nationaal energie- en klimaatplan op voor de periode 2021-2030. Hierin wordt aangegeven hoe Nederland haar bijdrage wil leveren aan het behalen van de Europese doelen en wat dit betekent voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie.”

Het Energierapport verscheen kort nadat de klimaatop besloot tot drastische beperking van de wereldwijde temperatuurstijging. Het Energierapport werd vervolgens bekritiseerd omdat concrete maatregelen om de 1,5 graden doelstelling te bereiken zouden ontbreken. Wat vindt u van deze kritiek?

“Het kabinet wil een koolstofarme energievoorziening realiseren in 2050 die betaalbaar, betrouwbaar en veilig is. Het is belangrijk om dat in Europees verband te doen. De Nederlandse energievoorziening is immers sterk verbonden met omliggende landen en internationale markten. Daarom zijn Europese afspraken leidend. Momenteel is dat gebaseerd op de 2 graden doelstelling, waarbij Europa de broeikasgasemissies met 80-95% vermindert in 2050 ten opzichte van 1990. In 2016 buigt de Europese Raad zich over de uitkomsten van het klimaatakkoord COP21.”

Het Energierapport 2016 beschouwt het ETS-systeem als belangrijk, maar in de praktijk werkt dit systeem onvoldoende. Hoe wil het kabinet dit verbeteren?

“Het kabinet beschouwt het ETS-systeem als een effectief instrument om de CO₂-emissies van de elektriciteitssector en energie-intensieve industrie in de EU te verminderen. Om de werking ervan te versterken heeft Nederland zich ingezet om ongebruikte emissierechten uit de markt te halen. Voor de toekomst zet Nederland zich verder in voor het verlagen van het emissieplafond door het aanscherpen van de reductiefactor van 1,7% per jaar naar 2,2% per jaar. Hierbij heeft het kabinet oog voor de internationale concurrentiepositie van de industrie die gevoelig is voor koolstoflekkage. In het ETS krijgt de industrie die gevoelig is voor koolstoflekkage gratis rechten toegewe-

Birgitta Westgren, directeur Energiemarkt & Innovatie bij het ministerie van Economische Zaken

zen. Nederland wil de productiegegevens en benchmarks op basis waarvan de rechten worden toegekend vaker actualiseren en aanscherpen. De meest energie-efficiënte bedrijven in koolstoflekkagegevoelige sectoren moeten volledige compensatie krijgen. Daarnaast wil Nederland de toewijzing van gratis rechten meer focussen op sectoren die ook daadwerkelijk last hebben van koolstoflekkage.”

“Zakelijke energiegebruikers zijn een cruciale schakel in de energieketen”

Welke bijdrage verwacht u van zakelijke energiegebruikers bij het realiseren van de doelstellingen van het Energierapport?

“De zakelijke energiegebruikers zijn een cruciale schakel in de energieketen. Zij leveren al een actieve bijdrage aan het Energieakkoord door te investeren in rendabele energiebesparende technieken en efficiëntere productie-

technieken. Het is enorm belangrijk dat bedrijven dit doen en nog meer gaan doen om de transitie tot een succes te maken. Zakelijke energiegebruikers kunnen daarnaast ook een belangrijke bijdrage leveren aan de flexibilisering van de energiemarkt. Daar waar mogelijk zouden zij hun energieverbruik beter kunnen afstemmen op het aanbod, wat kan bijdragen aan makkelijker inpassing van meer hernieuwbare energie.”

Welke ondersteuning mogen zakelijke energiegebruikers daarin verwachten van de overheid?

“Wij nodigen het bedrijfsleven uit om deel te nemen aan de Energiedialoog die we in april starten. De dialoog haakt aan op bestaande initiatieven, maar EZ organiseert zelf ook activiteiten zoals landelijke evenementen, burgerpanels en een internetplatform. Ik nodig VEMW-leden uit om deze dialoog aan te gaan en zelf een actieve bijdrage te leveren vanuit de eigen kennis, ervaring en handelingsopties. De uitkomst van de Energiedialoog is namelijk een belangrijke input voor de beleidsagenda die in het najaar van 2016 aan de Tweede Kamer zal worden verzonden.”